

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt č. CZ.1.07/3.2.09/03.0015

PROHLoubENÍ NABÍDKY DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA VŠPJ A SVOŠS V JIHLAVĚ

<http://www.vspj.cz/skola/evropske/opvk>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pilotní ověření studijního předmětu

Bankovní produkty

Pilotní ověření v termínu: zimní semestr akadem. roku 2012/2013

Vyučující: **Ing. Petr Jiříček**

Studijní opora k dispozici na elearning.vspj.cz

KAPITOLA 1 BANKA A BANKOVNÍ SYSTÉM

- ❑ Banka
- ❑ Bankovní systém a modely
- ❑ Druhy peněžních ústavů
- ❑ Organizace univerzální obchodní banky
- ❑ Funkce centrální banky

BANKA

- ✗ Banka je podnik jenž obchoduje s peněžním kapitálem a provádí další finanční služby

Formy obchodování bank:

- Úvěrově-vkladová forma (zdroj pro úvěry z vkladů)
- Hypoteční forma (zdroj úvěrů z emise HZL)
- Investiční forma (zdroje z prodeje cenných papírů finančních služeb a operací na finančním trhu)

Cíle bankovního podnikání

- ✗ rentabilita
- ✗ likvidita

Ekonomika banky

Bilance banky :

- ✗ *bankovní aktiva // pasiva
tj. majetek // (vlastní kapitál + cizí zdroje)*

Posuzování ek.situace banky:

- ✗ kapitálová přiměřenost
- ✗ bilanční suma aktiv
- ✗ zisk

BILANCE RAIFFEISENBANK 2011

AKTIVA CELKEM (a z toho:	202 947
Pokladní hotovost a vklady u CB	3 924
Úvěry klientům	11 240
Nakoupené cenné papíry	158 507
Pohledávky za bankami	25 521
Dlouhodobý majetek	3 619
PASIVA CELKEM (a z toho:	202 947
Vlastní kapitál	7 511
Přijaté úvěry	8 686
Přijaté vklady (závazky ke klientům)	143 900

BANKOVNÍ SYSTÉM A MODELY

- ✗ **Bankovní systém** = tvořen centrální bankou, různými typy obchodních bank, jejich vazbami navzájem a na firemní sféru

Jednostupňový b. systém =
CB jež není oddělena od obchodních bank (plánované ekonomiky)

Dvoustupňový b. systém

- ✗ = oddělena CB, působící v makroekonomické sféře a souhrn obchodních bank v mikroekonomické sféře

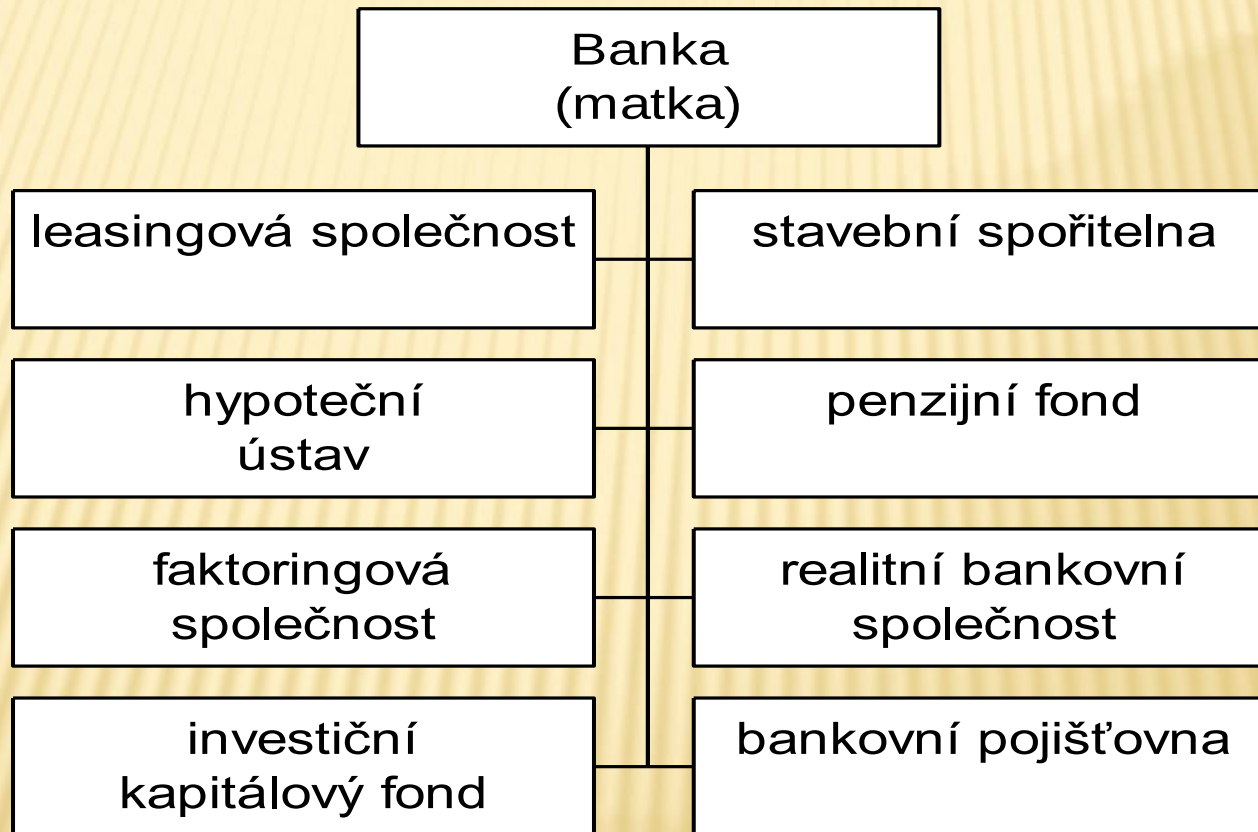
Bankovní modely

- 1/ Model univerzálního bankovníctví - tzv. univerzální banky fungují jako obchodní, investiční i hypoteční banky - převažuje v Evropě
- 2/ Model odděleného bankovníctví - obchodní banky s vkladateli a úvěry odděleny od rizikových obchodů s CP (existují speciální inv. banky - USA, Japonsko)
- 3/ Model smíš. bankovníctví - existují vedle sebe jak univerzální banky, tak investiční banky (V. Británie, Švýcarsko)

DRUHY PENĚŽNÍCH ÚSTAVŮ

- ✗ Obchodní banky - převažující segment, orientované na vklady a úvěry a platební styk pro firemní, veřejnou i občanskou. sféru, často jako univerzální obchodní banky- bankovní holding
- ✗ Investiční banky – zaměřené na investiční bankovníctví
- ✗ Spořitelny – sběr vkladů od obyvatel a úvěry a plat. služby občanům, často regionální peněžní ústavy
- ✗ Stavební spořitelny – sběr vkladů od občanů formou spoření a poskytování stavebních úvěrů
- ✗ Družstevní banky – spořitelní a úvěrová družstva pro drobnou klientelu (raiffeisenky, kampeličky)
- ✗ Hypoteční banky – prodej HZL a poskytování hypotečních úvěrů firmám, obcím a občanům
- ✗ Speciální banky - záruční, rozvojové a exportní banky

ORGANIZACE UNIVERZÁLNÍ OBCHODNÍ BANKY (HOLDINGU)

CENTRÁLNÍ BANKA - FUNKCE

- Emisní funkce - emise hotovostních peněz na území státu státu
- Bankovní dohled a regulace – licence, ochrana vkladů, boj proti špinavým penězům
- Správce devizových rezerv státu
- Banka bank – úvěry, účty a vklady od obchodních bank, věřitel poslední instance
- Banka státu – dotace, daně, vládní účty....

- Řízení měnové politiky - vlévání do či odliv peněz z ekonomiky

A) Tržní nástroje

- diskontní úvěr (za diskontní sazbu)
- lombardní úvěr (nouzový – za lombardní sazbu)
- operace CB na volném trhu - přímé i termínové obchody s CP (repo sazba)

B) Administrativní nástroje

- Povinné minimální rezervy
- Úvěrové limity
- Úrokové stropy

❖ KAPITOLA 2 ❖ PRODUKTY OBCHODNÍ BANKY

- ❑ Bankovní obchody - systematizace
- ❑ Platební styk
- ❑ Depozitní produkty
- ❑ Úvěrové produkty
- ❑ Úročení bankovních úvěrů
- ❑ Úvěrový proces
- ❑ Finanční služby

BANKOVNÍ OBCHODY

A) Dle postavení v bilanci:

- aktivní
- pasivní
- neutrální produkty

B) Produktově orientované :

- depozitní obchody
- platební styk
- finanční služby
- úvěrové obchody
- směnečné obchody
- investiční obchody

C) Podle produktového kanálu:

- klasické bankovníctví
- přímé bankovníctví

D) Klientské dělení bankovních. obchodů:

- retailové bankovníctví (občané, malé firmy)
- velkobankovníctví (*wholesale banking*) – střední a velké firmy, municipality

PLATEBNÍ STYK

■ Běžný účet

základní nástroj hotovostního i bezhotov. platebního styku, je určen k:

- provádění peněžních transakcí
- ukládání a výběru peněz
- může mít i kontokorentní charakter-povolený debet
- trvalé příkazy, inkasa, rezervace, blokace, vedení pozastavených plateb

■ Šeky

- jde o cenný papír obsahující příkaz bance vyplatit majiteli částku z jeho BÚ
- je splatný na viděnou

■ Platební karty

- debetní, kreditní
- čipové, s magnetickým proužkem, *sticker*
- VISA, AMEX, Eurocard/Mastercard, JPY

PLATEBNÍ STYK

■ Dokumentární akreditiv

- písemný závazek banky, že zaplatí za svého klienta (dovozce zboží) třetí osobě (vývozci) dle jeho podmínek
- podmínkou je doložení předepsaných dokumentů
- bankce-ověří jejich správnost

■ Směnárenství

- valuty – hotovostní peníze
- devizy – bezhotovost. peníze
- směnné kursy: kursovní lístek ČNB
- kursy: nákup, prodej, střed

■ Promptní platby

- mezinárodní platby pomocí vzájemných účtů bank(nostro a loro účty)

■ Hladké platby

- kódované platby v rámci platebního systému SWIFT či SEPA přes korespondeční banky

● ELEKTRONICKÉ BANKOVNICTVÍ

- homebanking, phonebanking, GSM banking, internetbanking

DEPOZITNÍ OBCHODY

=Pasivní obchody na získání peněžních zdrojů od klientů

Formy: smlouva o depozitním obchodu či cenný papír

1/ Běžné účty a žirokonta

2/ Spořicí konta

=stabilnější zdroj pro banku

- dlouhodobě střádané prostředky (vkladní knížky)

3/ Termínované vklady

- krátkodobé až střednědobé vklady s omezeným výběrem (se sankcí)

4/ Termínovaná spořicí konta

- oddělena fáze spoření a fáze vybírání (stavební spoření či penzijní renta -systém nelze změnit)

5/ Vkladové certifikáty

- sd cenný papír vydaný oproti úložce v daných částkách

6/ Bankovní obligace

- dlouhodobý zdroj formou cenného papíru

8/ Hypoteční zástavní listy

- zdroj financí pro hypotéky
- kryty 100% nemovitostmi

ÚVĚROVÉ PRODUKTY

1/ Dle časového horizontu

- ✗ Krátkodobé úvěry
- ✗ Střednědobé úvěry
- ✗ Dlouhodobé (>4 roky)

2/ Dle zaměření produktu

- ✗ Podnikatelské úvěry
- ✗ Spotřebitelské úvěry
- ✗ Municipální úvěry
- ✗ Hypoteční úvěry
- ✗ Směnečné úvěry

3/ Dle osoby žadatele na:

- ✗ Úvěry fyzickým osobám
- ✗ Úvěry právnickým osobám

4/ Dle použité měny na:

- ✗ Korunové
- ✗ Devizové

5/ Dle typu čerpání a splácení

- ✗ Klasicky splácené
- ✗ Anuitně splácené
- ✗ Revolvingové
- ✗ Kontokorentní

6/ Dle účelu na :

- ✗ ú. na oběžné prostředky
- ✗ ú. na provozní prostředky
- ✗ ú. na investice
- ✗ ú. exportní, na nákup CP, ...

ÚROČENÍ BANKOVNÍCH ÚVĚRŮ

- **Pevná sazba** – fixována po celou dobu trvání úvěru (tvar 9% p.a.)
- **Pohyblivá sazba**
 - ✗ A) Vázaná na určitou bazickou sazbu banky + odchylku (ZS KB+0,6% p.a.)
 - ✗ B) Vázaná na mezibankovní sazbu = průměrný úrok na mezibankovních trzích – (6M PRIBOR+0,9% p.a.) či EURIBOR, LIBOR)
 - ✗ C) Vyhlašováná -uvedená číslem, jež není fixováno po dobu úvěru (11% p.a)

Splácení úroků

- pravidelné, úrok je ziskem banky - měsíční či čtvrtletně
- TYP: anuitní (úmor+úrok) či neanuitní (standartní model ze zůstatku jistiny)

Periodicita úročení

- Účtuje se k ultimu periody
- Úrokovací období buď 360 dní (či 365 dní-výjimka)

Sankční úrok

- = v případě nesplácení dluhu či překročení revolvingu či KTK limitu (např. 25% p.a.)

ÚVĚROVÝ PROCES

1. Podání žádosti o úvěr
2. Potvrzení o bezdlužnosti žadatele
3. Doložení právní subjektivity žadatele
4. Předložení zajišťovacích instrumentů (zástava nemovitosti, zástava movité věci, ručení třetí osoby, bankovní záruky, zástava cenných papírů a pohledávek na účtech, směnečný aval, pojistky apod.)
5. Předložení ekonomických výkazů
6. Předložení podnikatelského plánu a ekonomické prognózy
7. Posouzení návrhu na úvěr bankou
8. Podepsání úvěrové smlouvy a podpis zajišťovacích dokumentů
9. Čerpání a splácení úvěru a monitoring úvěru

FINANČNÍ SLUŽBY

■ Bankovní leasing

- operativní, finanční, zpětný
- banky využívají své kapitálové síly a informací

■ Bankovní záruky

- platební (za úvěr, leasing, clo) a neplatební (tendr)
- ručí za závazek klienta, vystavují záruční listinu jeho věřiteli
- provizní obchod

■ Faktoring

- odkup krátkodobých pohledávek před splatností od dodavatele
- regresní (s postihem)
- bezregresní

■ Forfaiting

- odkup dlouhodobých investičních kontraktů
- se zajištěním státní, bankovní zárukou, bankovním avalem

KAPITOLA 3 PRODUKTY HYPOTEČNÍHO A INVESTIČNÍHO BANKOVNICTVÍ

- ❑ Hypoteční produkty
- ❑ Produkty investičního bankovníctví
- ❑ Finanční deriváty

HYPOTEČNÍ ÚVĚRY

- ✗ Spojeny s investicí do nemovitostí
- ✗ Výjimkou jsou americké hypotéky-jde o hypoteční spotřebitelský úvěr
- ✗ Zajištěním vždy zástava nemovitosti
- ✗ Úvěrový proces=obdobný ostatním úvěrům, zjišťována bonita klienta skoringem či finanční analýzou (ratingem)
- ✗ Vyžadováno vždy pojištění nemovitosti, někdy životní pojistka či úvěrové pojištění

Dle právního subjektu:

- Podnikatelské hypotéky
- Municipální hypotéky
- Občanské hypotéky

Finanční zdroj: banka emituje hypoteční zástavní listy

Kombinované hypoteční úvěry

- s životním pojištěním
- se stavebním spořením

Úroky

- fixované (1,5,10,15 let) či pohyblivé vázané na PRIBOR
- anuitní typ úročení

PRODUKTY INVESTIČNÍHO BANKOVNICTVÍ

Definice= soubor aktivit na kapitálových trzích zahrnující:

- Emisní obchody (emise cenných papírů pro klienty)
- Obchody s cennými papíry (banka je dealer či broker)
- Fúze (mergers) a akvizice acquisitions – zprostředkování převzetí firem
- Depotní obchody (správa cenných papírů)
- Majetkovou správu (svěřenecká správa veškerého majetku)

- Rizikové financování (zajištění rizikového kapitálu pro rozvíjející se firmy)
- Finanční poradenství

Provádějí je:

- specializované inv. banky USA, VB, Japonsko, Švýc.
- útvary obchodních bank

Zdrojem zisku je

- provize za zprostředkování zahrnující
- rozdíl mezi prodejním a nákupním kursem aktiv

OBCHODY S FINANČNÍMI DERIVÁTY

Definice = kontrakty, jejichž hodnota je odvozena od bazických aktiv a plnění je termínově odloženo na smlouvanou dobu (též termínové obchody)

Bazická aktiva:

- akcie, dluhopisy, měna, úvěry, komodity

Důvody pro derivátové obchody:

- Zajištění (proti podnik. rizikům: růst ceny komodity, kurz měny)
- Arbitráž (využití cenových diferencí v různých teritoriích)
- Spekulace (na pohyb ceny bazických aktiv v budoucnu)

Druhy derivátů

- ✖ **Forwardy** – kontrakt o budoucím prodeji či nákupu aktiv (měna, komodita...) za danou cenu na OTC trzích
- ✖ **Futures** – kontrakt o budoucím prodeji či nákupu aktiv za danou cenu na derivátové burze
- ✖ **Opce** – právo (ne povinnost) prodat či koupit určité množství aktiv za smlouvanou cenu k určitému termínu, lze odstoupit za *opční prémii*
- ✖ **Swapy** – budoucí směna závazků nebo pohledávek – měnové, úrokové swapy, CDS

KAPITOLA 3 MEZINÁRODNÍ BANKOVNICTVÍ

- ❑ Mezinárodní bankovní a finanční instituce
- ❑ Měnové kurzy a světové měny
- ❑ Hospodářská a měnová unie EU
- ❑ Maastrichtská konvergenční kritéria

MEZINÁRODNÍ BANKOVNÍ A FINANČNÍ INSTITUTE

- ✖ **Mezinárodní měnový fond** - byl založen v roce 1946 na základě Bretton-woodských dohod, sídlem Washington
 - každá členská země má v radě guvernérů i direktoriu odlišnou míru hlasů
 - výše hlasovacích práv odpovídá finančnímu podílu země, vyjádřené v SDR, měnové jednotce zvané zvláštní práva čerpání
 - řízení kursové politiky, podpora konvertibility měn, finanční pomoc při poruchách platebních bilancí členských zemí
- ✖ **Světová banka** – podpora rozvojových zemí, 3 instituce, hlavní je Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj IBRD
- ✖ **Evropská investiční banka (EIB)** zřízena v r. 1958 na základě římských smluv jako instituce EU se sídlem v Lucemburku
 - financuje velké investiční záměry do infrastruktury, energetiky a ekologie
- ✖ **Banka pro mezinárodní platby (BIS)** v Basileji, metodické centrum pro centrální banky, zejména pro bankovní dohled a regulaci (dohody BASEL I. II, III.)

MĚNOVÉ KURSY

Pevné kursy=devizový fixing

Centrální banka stanovuje
ústřední kurs a vymezená
pásma oscilace kursu
(devalvační a revalvační)

- ✗ Devalvace = znehodnocení domácí měny
- ✗ Revalvace = zhodnocení domácí měny
- ✗ CB proti změně kursu provádí intervence

Pohyblivý kurs = devizový floating

- Neudržitelnost reálných možností CB provádět domácí měnovou politiku
- Nahrazení devizových intervencí pohyby spekulativního kapitálu – CB jen jedním z aktérů trhu

Světové měny

- Americký dolar (USD, \$)
- EURO (EUR, €)
- Britská libra (BP, £)
- Japonský jen (JPY)
- Švýcarský frank (CHF)
- Čínský jüan (CNY)

HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ UNIE (EMU)

Evropský měnový systém

- ✗ r.1979, předchůdce EMU, měnová jednotka **ecu**

1. etapa vytvoření EMU

- ✗ od 1. 7.1990 do 31.12.1993. Měny spojeny do kursového mechanismu s dohodnutými pevnými kursy s minimálními oscilačními pásmy.

2. etapa vytvoření EMU

- ✗ od k 1.1.1994 - spolupráce centrálních bank a koordinace měnových politik
- ✗ vznik Evropské centrální banky (ECB) a ESCB

3. etapa EMU (1999 -2002)

- ✗ měnovou politiku řídí ECB
- ✗ zavedení eura (3 fáze).

Pakt stability a růstu

- ✗ dluhová kritéria fungování EMU

Současná situace v eurozóně

- ✗ porušování fiskální disciplíny
- ✗ vliv zemí BRIC na konkurenceschopnost EU
- ✗ vliv finanční krize r.2008
- ✗ vznik záchranných fondů EU
- ✗ kvantitativní uvolňování a odkup státních dluhopisů ECB
- ✗ měnové kanály ESCB systémem TARGET

MAASTRICHTSKÁ KONVERGENČNÍ KRITÉRIA

jejich splnění je podmínkou pro připojení se k EMU, odrážejí koncepci *Teorie jednotné měnové oblasti* (OCA) Roberta Mundella pro dosažení fiskální konvergence zemí v měnové unii při absenci národních měnových politik:

- ✗ výše inflace může být nejvýše o 1,5 % nad průměrem tří cenově nejstabilnějších zemí
- ✗ běžný rozpočtový deficit může být max. 3 % hrubého domácího produktu země
- ✗ souhrn veřejného dluhu nesmí překročit 60 % hrubého domácího produktu
- ✗ úrokový výnos z dlouhodobých veřejných půjček nesmí překročit více než o 2 % úrokový výnos tří cenově nejstabilnějších zemí
- ✗ kursový mechanismus ERM II - nesmí být devalvovány bilaterální směnné kursy vůči euru mimo rámec daný ERM II po dobu 1 roku

TÉMATA ZÁVĚREČNÝCH PRACÍ

Nabízená témata z modulu pro účastníky jsou:

Produkty platebního styku českých bank pro veřejný sektor:

- ✖ Práce bude obsahovat analýzu produktové nabídky českých bank pro subjekty z veřejného sektoru – obce, regiony, příspěvkové organizace. Po teoretické části, věnované obecně bankovním produktům platebního styku bude následovat praktická aplikace pro výše zmíněné subjekty včetně možností v oblasti mezinárodního platebního styku.

Úvěrové produkty českých bank pro veřejný sektor

- ✖ Práce bude obsahovat analýzu produktové nabídky úvěrů českých bank pro subjekty z veřejného sektoru – obce, regiony, příspěvkové organizace. Po teoretické části, věnované obecně úvěrovým bankovním produktům bude následovat praktická aplikace pro výše zmíněné subjekty, včetně úvěrových linek a produktů spojených s použitím dotací z evropských fondů.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Děkuji za pozornost a vyplnění anonymního hodnotícího dotazníku.

Jméno přednášejícího. Ing. Petr Jiříček

Kontakt: jiricek@vspj.cz